

Lausunnot

Kannonkoski	khall	9.9.2024
Karstula	sivltk	25.9.2024
Kinnula		
Kivijärvi	sivltk	17.9.2024
Konnevesi		
Kyyjärvi	kjoht	2.9.2024
Laukaa		
Multia		
Pihtipudas	sivltk	10.9.2024
Saarijärvi	khall	2.9.2024
Uurainen		
Viitasaari		2.12.2024
Äänekoski	khall	16.9.2024

Kannonkoski

Kannonkosken kunnalla ei ole erityistä lausuttavaa kuntayhtymän talous- ja toimintasuunnitelmaan.

Karstula

Sivistyslautakunta esittää kannanottonaan, että Äänekosken ammatillisen koulutuksen kuntayhtymä huomioisi erityisesti oppisopimuskoulutuksena järjestettävän ja alueellista työllistymistä tukevan ammatillisen koulutuksen toteuttamismallit kuntien lukioiden kanssa yhteistyössä sekä nuorten että aikuisten koulutukseen hakeutuvien kohdalla. Näistä koulutusmuodoista ei tulisi vähentää resursseja, koska sillä olisi välittömiä heikentäviä vaikutuksia seutukunnalliseen työllisyyteen ja elinvoimaan.

Kivijärvi

Kivijärven kunnalla ei ole erityisiä toimintaan ja talouteen liittyviä kehittämissesityksiä kunta yhtymän toiminta- ja taloussuunnitelmaan 2025-2027. Sivistyslautakunta pitää tärkeänä, että opiskelijoiden kulkuyhteyksiä on tuettava/kehitettävä julkisen liikenteen puuttuessa, jotta opiskelijat pystyisivät opiskelemaan myös kotoa käsin.

Kyyjärvi

Pohjoisen Keski-Suomen kehityksen ja elinvoimaisuuden kannalta on tärkeää, että työpaikat säilyvät alueella ja että työelämä saa tarvitsemaansa osaavaa työvoimaa. Koulutustarjonnalla on tässä suuri rooli, monipuolinen koulutusverkko edistää alueen elinvoimaisuutta.

Toimintakulttuuriin ja -tapoihin toivotaan vielä enemmän joustavuutta ja eri tilanteet huomioiden sekä konkreettista jalkautumista reuna-alueellekin. Gradian ja Poken pitäisi tehdä enemmän yhteistyötä ja välttää päällekkäisiä toimintoja.

Toivomme koulutuskuntayhtymältä yhä tiiviimpää vuorovaikutusta suoraan kuntamme yrityksiin. Kartoittaa ja selvittää yrityksiemme resurssi-, osaamis- ja työtarpeita sekä lisätä ns. täsmäkoulutuksien tarjontaa suoraan yrityksiin erilaisia oppisopimusmalleja hyödyntäen ns. "kisälli-mestari"-opintojen laajentamiseksi. Virtuaalikoulutuksia voisi laajentaa myös pienille paikkakunnille.

Toivomme Pokeltakin samantyyppistä yhteistyötä yritysten kanssa kuin Jamilla (Järviseudun ammatti-instituutilla) on maahanmuuttajien kouluttamiseksi ja työllistämiseksi. Jamilla on pitkäaikainen ja

onnistunut käytäntö ulkomaalaisten saamisessa koulutukseen ja sieltä paikallisiin yrityksiin työssä oppimaan. Jamin toiminnasta kannattaa vertaisoppia ja tehdä mahdollisesti yhteistyötä.

Tiukkenevan talouden ylläpitämiseksi suosittelemme koulutuskuntayhtymän etsivän jatkuvasti uusia toimintatapoja ja -malleja.

Pihtipudas

Ikäluokkien koko pienenee, samalla kun osaajapula maakunnassa kasvaa. POKEn Viitasaaren yksikkö on tärkeä osa paikallista koulutustarjontaa, joka mahdollistaa peruskoulun päättäneiden nuorten turvallisesti kotoa käsin käytävän koulutuspolun sekä aikuisten lisä- ja uudelleen koulutuksen. Koulutusmahdollisuudet lähellä kotia ja omaa asuinympäristöä lisäävät alueellista pitovoimaa, joka helpottaa työntekijöiden saatavuutta. Viitasaaren yksikköön tulee investoida kuten muihinkin Poken yksiköihin, jotta koulutuksen saavutettavuus toteutuu tasa-arvoisesti koko Keski-Suomessa.

Ammatillisen koulutuksen rahoituksen uudistamisen osalta tavoitellaan vaikuttavuuden parantamista ja rahoitusjärjestelmän selkeyttämistä. Rahoituksen perusteina painottuisivat jatkossa nykyistä enemmän tutkinnon osien suorittaminen, työllistyminen ja jatko-opintoihin siirtyminen. Mikäli ammatillisen koulutuksen rahoitus perustuu jatkossa kokonaisten tutkintojen sijaan tutkinnon osien suorittamiseen, tulee tutkinnon osien sekä paikallisten tutkinnon osien suorittamista paikallisesti edelleen joustavoittaa varsinkin aikuisopiskelijoiden täydennyskoulutuksen tarpeita ajatellen ja opintotarjontaa tulee entistä enemmän toteuttaa yhteistyössä kuntien kanssa ja kuntien elinkeinoelämän tarpeita kuunnellen.

Mikäli ammatilliseen koulutukseen suunnitellut rahoitusleikkaukset toteutuvat, POKEn opetustoiminnan tulee perustua valtionosuuksiin, eikä kunnille saa koitua ylimääräisiä kustannuksia. Lukioden kanssa toteutettavien kaksoistutkintojen kustannuskehitystä tulee tarkastella yhteistyössä ja päivittää korvaukset vastamaan tämän hetken kustannustasoa sekä vastaavuuseriaatetta (toiminnasta aiheutuvat kulut maksaa kulun aiheuttaja).

Työllisyysalue uudistus TE24 ja KOTO24

Vuoden 2025 alusta TE-palvelut siirtyvät kunnille ja Pohjoisen Keski-Suomen työllisyysalueen järjestettäväksi. TE-uudistus tuo työllisyysalueelle vastuun työvoimapoliittisen koulutuksen järjestämisestä, jonka järjestämisessä Pokella tulee olla keskeinen rooli. Kotoutumislain uudistusten myötä vuoden 2025 alusta kunnilla on velvollisuus monikielisen yhteiskuntaorientaation järjestämiseen. Tutkintokoulutukseen valmistavan koulutuksen (TUVA) resursseissa tulee huomioida paikallisesti ja monipuolisesti alueelle saapuva maahanmuuttaja- ja pakolaisväestö. On ensiarvoisen tärkeää tarjota määrällisesti ja laadullisesti laadukasta suomen kielen opetusta ja siten ehkäistä syrjäytymistä ja edistää maakuntaan asettumista ja työllistymistä. Maahanmuuttajataustaiset opiskelijat tulisi niin ikään ottaa huomioon erityisesti työvoimapulasta kärsivien alojen koulutuksessa.

Oppisopimuskoulutuksen edistäminen

Oppisopimuskoulutus on mahdollisuus etenkin maakunnan reuna-alueiden pienyritysten ammattitaitoisen työvoiman turvaamiseksi. Tällä hetkellä Pihtiputaalla on pulaa mm. metallialan osaajista sekä sähköasentajista lisääntyvien tuulivoimaloiden huollossa. Jatkossa oppisopimus- ja tutkintokoulutuksia tulee kehittää aktiivisesti yhdessä yritysten, kunnan viranhaltijoiden ja muiden toimijoiden kanssa. Oppisopimuskoulutuksen mahdollisuuksia tulee myös Poken taholta tiedottaa etenkin pienyrityksille. Oppisopimus tarjoaa myös joustavan mahdollisuuden tehdä yhteisvoimin työtä syrjäytymisuhan alla olevien nuorten hyväksi ja tuoda helpotusta osaajapulaan ja sitouttaa nuoria alueelle.

Nuorten jaksaminen ja mielenterveys

Nuorten jaksaminen ja hyvinvointi on etenkin koronavuosien jälkeen entisestään huonontunut. Tämä näkyy myös opintojen keskeyttämisten lisääntymisenä. Opiskelijoiden henkiseen ja fyysiseen jaksamiseen on

varattava riittävät resurssit ja haasteeseen vastattavan muutenkin, kuin opiskelijahuollossa toimivan henkilökunnan voimin esim. opettajien täydennyskoulutuksen kautta.

Maakunnan reuna-alueiden opiskelijoille asuntopalvelut ovat erittäin tärkeitä ja vaihtoehtona on hakeutuminen muiden maakuntien ammattioppilaitoksiin, mikäli koulutus-, kuljetus- ja asumispalvelut eivät toimi. Moitteita on tullut muutoksesta, jossa opiskelijoita ei voi tuoda asuntolaan sunnuntai-iltana. Työssä käyville vanhemmilla on haastavaa huolehtia kuljetuksesta maanantaiaamuisin.

Saarijärvi

Saarijärven kaupunginhallitus näkee tärkeänä, että ammatillista koulutusta suunnataan enemmän aloille, joissa on työvoimapulaa. Erityisesti hoiva-alan koulutus ei riitä vastaamaan hyvinvointialueen ja yksityisen sektorin tarpeita. Koulustarjontaa ja koulutusmuotoja tulisi myös pyrkiä kehittämään niin, että opiskelijan asuinpaikasta tai työmarkkinastatuksesta riippumatta kouluttautuminen on mahdollista. Esimerkiksi verkko-opetuksesta on muualta Suomesta hyviä kokemuksia.

Kaupunginhallitus toteaa, että koulustarjonnan seudullisuuteen tulee kiinnittää erityistä huomiota alueen työpaikat huomioiden. Näin varmistetaan ammattiin valmistuneiden parempi työllistyminen eikä eri ammatteihin tule liikatarjontaa. Kaupunginhallitusta huolestuttaa myös pelkän peruskoulun käyneiden nuorten kuntalaisten suuri määrä. Opintoja ei ole joko aloitettu tai ne on keskeytyneet. Perusopintojen ja ammatillisen koulutuksen nivelvaiheeseen panostamiseen ja keskeyttämisvaarassa olevien nuorten tukemiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota. Ensimmäistä tutkintoa suorittavien osalta tulee kiinnittää huomiota siihen, että opetus järjestetään lähiopetuksena, jotta opiskelurutiinit syntyvät ja opiskelijat kiinnittyvät oppilaitosyhteisöön. Kaupunginhallitus pitää tärkeänä myös työvoimaviranomaisten ja kuntien säännöllistä kuulemista koulutussuunnittelun tukena.

TE-uudistuksen myötä työllisyysalueelle tulee mahdollisuus hankkia koulutuspalveluja sidosyksikköhankintana. Saarijärven kaupunginhallitus toivoo kuntayhtymältä valmistautumista ja valmiuksia vastata tuleviin uusiin tarpeisiin esimerkiksi kotoutumiskoulutuksen ja monikielisen yhteiskuntaorientaation ja valmennuspalvelujen osalta.

Kuntien rahoitusvastuu työttömyysetuuksista kasvaa 1.1.2025 alkaen. Työelämän tarpeita hyvin vastaava ammatillinen koulutus on keskeinen yritysten kasvua mahdollistava tekijä, jonka lisäksi TE-uudistuksen myötä myös vaikutukset kuntatalouteen vahvistuvat. Kuntayhtymän talouden tasapainon saavuttamiseksi pyydetään kiinnittämään huomiota toiminnan tehokkuuden kehittämiseen ja tarvittaessa suunnittelemaan ja toteuttamaan talouden tasapainon edellyttämiä sopeuttamistoimenpiteitä.

Saarijärven kaupunki esittää, että koulutuskuntayhtymän talousarvion investointiohjelmassa huomioidaan kiinteistöihin tarvittavat korjaukset ja uusinvestoinnit. Esimerkiksi Saarijärven kampuksen ruokalarakennus on huonossa kunnossa ja ja uudisrakentamisen suunnitteluun ja rakentamiseen tulee varata määräraha talousarvion investointiosassa. Myös asuntolakiinteistöjen osalta tulee varata investointiosaan määräraha opiskelijoiden asumisen turvaamiseksi myös tulevaisuudessa.

Viitasaari

Maakunnan osaavan työvoiman saatavuuden haasteet sekä nuorten ikäluokkien pieneneminen ovat edelleen vahvassa kasvussa. Äänekosken ammatillisen koulutuksen kuntayhtymän Viitasaarella sijaitseva yksikkö on tärkeä osa paikallista koulustarjontaa, joka mahdollistaa peruskoulun päättäneiden nuorten turvallisesti kotoa käsin käytävän koulutuspolun sekä aikuisten lisä- ja uudelleen koulutuksen. Sillä on vaikutus myös alueellisena työllistäjänä sekä merkityksiä paikallisten yritysten osaajapulan haasteisiin. Opiskelijan näkökulmasta lähipalveluna mahdollistuvat koulutusmahdollisuudet lähellä kotia ja omaa asuinympäristöä lisäävät alueellista pitovoimaa.

Viitasaaren yksikköön tulee investoida kuten muihinkin Poken yksiköihin, jotta koulutuksen saavutettavuus toteutuu tasa-arvoisesti koko Keski- Suomessa. Viitasaaren kaupunki haluaa nostaa esiin paikkakunnalle rakentuvan Wiilo-logistiikkakeskuksen, joka toteutuessaan tuo merkittäviä vaikutuksia alueelle ja tuo myös mahdollisia lisäkoulutustarpeita, esimerkiksi logistiikkalinjalle.

Viitasaaren kaupunginhallitus on yhtä mieltä Pihtiputaan kunnan sivistys- ja hyvinvointilautakunnan kanssa siitä, että ammatillisen koulutuksen rahoituksen uudistamisen osalta tavoitellaan vaikuttavuuden parantamista ja rahoitusjärjestelmän selkeyttämistä. Rahoituksen perusteina painottuisivat jatkossa nykyistä enemmän tutkinnon osien suorittaminen, työllistyminen ja jatko-opintoihin siirtyminen. Mikäli ammatillisen koulutuksen rahoitus perustuu jatkossa kokonaisten tutkintojen sijaan tutkinnon osien suorittamiseen, tulee tutkinnon osien sekä paikallisten tutkinnon osien suorittamista paikallisesti edelleen joustavoittaa varsinkin aikuisopiskelijoiden täydennyskoulutuksen tarpeita ajatellen ja opintotarjontaa tulee entistä enemmän toteuttaa yhteistyössä kuntien kanssa ja kuntien elinkeinoelämän tarpeita kuunnellen. Mikäli ammatilliseen koulutukseen suunnitellut rahoitusleikkaukset toteutuvat, POKEn opetustoiminnan tulee perustua valtionosuuksiin, eikä kunnille saa koitua ylimääräisiä kustannuksia. Lukioiden kanssa toteutettavien kaksoistutkintojen kustannuskehitystä tulee tarkastella yhteistyössä ja päivittää korvaukset vastamaan tämän hetken kustannustasoa sekä vastaavuusperiaatetta (toiminnasta aiheutuvat kulut maksaa kulun aiheuttaja).

Viitasaaren kaupunginhallitus näkee tärkeänä, että Poken toimintasuunnitelmassa näkyy tulevan työllisyysuudistuksen edellyttämä keskeinen rooli koulutustarjoajan näkökulmasta, myös maahanmuuttajien opetuksen osalta. Lisäksi oppisopimuskoulutuksen edistämiseen tähtäävät toimenpiteet ovat tärkeitä ja edellyttävät riittävää oppilaitoksen ja yrittäjien välistä vuoropuhelua.

Äänekoski

2025 alusta julkiset työnvälityspalvelut siirtyvät TE-toimistoilta kuntien vastuulle. Pohjoisen Keski-Suomen 13 kuntaa ovat solmineet yhteistoimintasopimuksen Pohjoisen Keski-Suomen työllisyysalueesta, jonka vetovastuukunta on Äänekosken kaupunki.

Tämä tarkoittaa, että työllisyysalueella on vastuu työttömien työnhakijoiden palveluista, kuten työnhakuprosessista, koulutusratkaisuista ja erilaisissa kuntouttavissa toimenpiteistä. Koulutuskuntayhtymän tulisi talousarviosuunnitelmassaan huomioida uuden työllisyysalueen tarjoamat yksilölliset koulutustarpeet mm. kotoutumiskoulutus, monikielinen yhteiskuntaorientaatio ja valmennuspalvelut. Kunnilla on vastuu ko. koulutusten järjestämiseen työvoiman ulkopuolella oleville henkilöille. Äänekosken kaupunki toivoo, että kuntayhtymä voi tuottaa laadukkaat koulutuspalvelut sekä työllisyysalueelle että kaupungille.

Kuntayhtymän taloudellinen ja toiminnallinen tilanne on haasteellinen väestömäärän ja erityisesti nuorten määrän vähenemisestä johtuen koko toiminta-alueella. Kuntayhtymän tulisi kyetä sopeuttamaan toimintansa kulut supistuneisiin tulovirtoihin nähden. Pohjoisen Keski-Suomen oppimiskeskuksen kiinteistöjen tilannetta tulee arvioida yhtenä kokonaisuutena kaikkien kiinteistöjen osalta. Kiinteistöjen elinkaaret tulisi tarkastella toiminnallisesti ja taloudellisesti sekä kiinteistökokonaisuudesta tulisi tehdä pitkántähtäimen suunnitelmat isompien korjauksien osalta.

Opetus- ja kulttuuriministeriön talousarvioehdotukseen sisältyvä ammatilliseen koulutukseen kohdentuva rahoitusleikkaus, aikuiskoulutustuen lakkautus ja alueen alhainen koulutustaso yhdessä vaarantavat työllisyyden kehittymistä ja hyvinvoinnin rakentumista. Kuntayhtymän tulee reagoida toimintaympäristön muutokseen mm. lyhyiden täsmäkoulutusten muodossa, paikalliset erityistarpeet huomioiden.

Kuntayhtymän taseessa on vuoden 2023 tilinpäätöksessä kertynyttä ylijäämään 17,4 miljoonaa euroa. Vuodesta 2021 kuntayhtymän tilinpäätökset ovat olleet alijäämäisiä. Tosin taloudellinen tilanne on parantunut muuttuneen valtionosuuden turvin. Kuntayhtymän valtuusto on hyväksynyt 15.3.2024 lisätalousarviossa valtionosuuksien määräksi 19,2 milj. euroa vuodelle 2024. Muutoksen jälkeen vuoden 2024 talousarvio näyttäisi muodostuvan 21 233 euroa ylijäämäinen.

Äänekosken kaupunki pitää tärkeänä, että kuntayhtymä seuraa herkeämättä taloudellisen tilanteen kehittymistä ja käynnistää viipymättä tarvittavat toimenpiteet talouden tasapainottamiseksi siten, että talouden heikko kehitys saadaan pysäytettyä.